

**ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВК 3.2 Організація учнівського самоврядування та дитячих
громадських організацій**

**Освітньої програми
на здобуття освітнього ступеню:
За спеціальністю:
Галузі знань:**

**Початкова освіта
магістр
013 Початкова освіта
01 Освіта /Педагогіка**

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Початкова освіта», галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Розробник: доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Марчук О. О., ст. викл. кафедри теорії та методик початкової освіти Кирилович О.Ф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методик початкової освіти

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри проф. Красовська О.О.

 (Красовська О.О.)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

Гарант освітньої програми доц проф. Красовська О.О.

 (Красовська О.О.)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова (Сойко І.М.)

1.

**Опис навчальної
дисципліни**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Другий (магістерський) рівень	Вибірковий освітній компонент	
	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)		
	Спеціальність 013 Початкова освіта (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
Загальна кількість годин 90			
	Освітня програма «Початкова освіта»	Лекції	
		Всього 10 год.	Всього 6 год.
		10	6
		Практичні, семінарські	
		10 год.	6 год.
		Лабораторні	
		10 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	72 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій» полягає у розкритті теоретичних основ та обґрунтуванні змісту професійної соціально-педагогічної діяльності учнівського самоврядування, дитячих та молодіжних організацій; формуванні у майбутніх педагогів теоретико-методологічної бази з основ професійної діяльності у сфері учнівського самоврядування, дитячих та молодіжних громадських організацій.

Основними завданнями дисципліни є: ознайомлення здобувачів з історією учнівського самоврядування й дитячо-молодіжного руху в Україні та світі; формування професійно-орієнтованого світогляду соціального педагога; вивчення досвіду діяльності дитячо-підліткових та молодіжних громадських організацій; усвідомлення соціальним педагогом ролі та місця дитячих та молодіжних організацій в соціалізації дітей та молоді, формування позитивного ставлення до різних організацій, об'єднань, рухів; оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями, необхідними для створення сприятливих умов для діяльності дитячих та молодіжних організацій, надання їм допомоги у вирішенні питань організації життєдіяльності; опанування формами та методами соціально-виховної роботи в дитячих та молодіжних організаціях.

3. Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація учнівського самоврядування

Тема 1. Вступ до курсу «Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій»

Актуальність вивчення курсу. Предмет та основні завдання курсу. Основні напрямки, сфери і форми діяльності педагога в організації учнівського самоврядування та дитячо-молодіжній організації. Громадська організація як форма об'єднання. Дитячі та молодіжні організації в соціально-педагогічному просторі. Актуальність звернення до сучасних дитячих і молодіжних організацій. Актуальні проблеми в сучасному дитячому та молодіжному русі. Стан дослідженості молодіжного і дитячого руху в Україні.

Тема 2. Учніське самоврядування: суть, завдання і організація.

Суть та завдання учнівського самоврядування. Функції учнівського самоврядування в сучасному навчальному закладі. Організація учнівського самоврядування. Роль педагога в учнівському самоврядуванні. Історія учнівського самоврядування.

Змістовий модуль 2. Дитячі та юнацькі організації

Тема 3. Історія дитячих і молодіжних організацій в Україні та світі.

Громадські дитячі та молодіжні організації як суб'єкт і об'єкт соціально-педагогічної діяльності.

Поняття групи, ознаки, характеристика та класифікація груп. Структурні характеристики громадської організації. Види об'єднань громадян. Бази створення дитячих і молодіжних організацій. Поняття “дитячий рух”, “дитячий громадський рух”, “дитячі формування”, “дитячі організації”, “дитячі об'єднання”, “дитячі громадські організації”. Мета, основні завдання діяльності, особливості розвитку сучасних дитячих організацій.

Світовий досвід дитячого і молодіжного рухів.

Англія в умовах Чартистського руху. Причини зародження молодіжного руху. Напрямки дитячого руху в Росії після жовтневої революції. Історія розвитку дитячого руху на території України. Періодизація дитячого і молодіжного руху в Україні. Підходи до періодизації дитячого і молодіжного руху, їх спільні риси. Характеристика основних періодів розвитку дитячого і молодіжного руху в Україні: зародження юнацьких об'єднань у XVI – XIX ст. Формування громадських структур дитячо-молодіжного руху наприкінці XIX - на початку XX ст.: дитячо-молодіжні організації на західноукраїнських землях; дитячі та молодіжні організації в Наддніпрянській і Східній Україні; студентські товариства. Становлення організованого дитячого і молодіжного руху наприкінці XX – на початку XXI ст.

Тема 4. Молодіжний і дитячий рухи в Українській державі, типології та класифікації.

Типологізація молодіжних організацій: методологічні основи та підходи.

Підходи щодо визначення понять “молодіжні формування”, “молодіжні об’єднання”, “молодіжні громадські організації”. Класифікації дитячих та молодіжних організацій. Дитячий і молодіжний рух як система. Основні риси громадських структур молодіжного руху на сучасному етапі розвитку України. Законодавчо-нормативна база діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій. Характеристика рис молодіжних організацій на сучасному етапі. Особливості сучасних дитячих громадських організацій в Україні. Основні типи дитячих громадських організацій за А. Капською. Класифікація молодіжних організацій України Г. Троцько, І. Трубавіної, Т. Хлебнікової. Типологізація молодіжних об’єднань за характером діяльності кожної окремої молодіжної організації (В. Кулик).

Основні риси громадських структур молодіжного руху на сучасному етапі розвитку України.

Ідеологічні принципи, цілі та методи роботи організацій. Атрибути, традиції і свята, друкований орган організацій та об’єднань України. Загальна кількість членів, статус, гендерні ознаки організацій та об’єднань України. Співучасть з іншими організаціями. Фінансування і підпорядкування організацій та об’єднань України. Варіативність програм і напрямів діяльності організацій. Самоврядування – атрибут демократичного суспільного устрою, принцип діяльності дитячого громадського об’єднання. Нормативно-правова основа діяльності громадських дитячих і молодіжних організацій.

Тема 5. Досвід діяльності окремих дитячих організацій та об’єднань.

Дитячий козацький рух в Україні.

Роль козацької педагогіки, козацьких виховних традицій у становленні дитячого та молодіжного руху в Україні. Українське дитячо-юнацьке товариство (УДЮТ) “Січ” (1900- 1925рр.,1990р.). Всеукраїнська дитяча громадська організація “Козаченьки”. Всеукраїнська козацька дитяча організація “Дніпровська Січ”. Дитячі організації військово-патріотичного спрямування. Учнівські (шкільні) організації.

Дитячі організації за інтересами.

Дитячі організації за інтересами. Екологічні дитячі організації. Дитячі організації туристичного спрямування. Дитячі організації спортивного спрямування. Дитячі громадські об’єднання культурологічного спрямування. Дитячі громадські об’єднання релігійного спрямування. Всеукраїнське учнівське творче об’єднання “КРОКС”. Асоціація дитячих організацій Ставищенського району Київської області “Крона”. Громадська організація

школи “Шкільна учнівська республіка”. Діяльність організацій націонал-патріотичного спрямування. Пожежно-руханкове товариство “Сокіл”. Пожежно-спортивне товариство “Луг”. Товариство “Орли” - Католицька Акція Української молоді (КАУМ). Союз української поступової молоді імені М. Драгоманова “Каменярі”. Карпатський лещатарський клуб.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Організація учнівського самоврядування												
Тема 1. Вступ до курсу “ Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій”.	18	2	2	2		12	18	2	2	2		12
Тема 2. Учнівське самоврядування: суть, завдання і організація.	18	2	2	2		12	18	2	2	2		12
Змістовий модуль 2. Дитячі та молодіжні організації												
Тема 3. Історія дитячих і молодіжних організацій в Україні та світі.	18	2	2	2		12	18	2	2	2		12
Тема 4. Молодіжний і дитячий рухи в Українській державі, типології та класифікації.	18	2	2	2		12	18					18
Тема 5. Досвід діяльності окремих дитячих організацій та об'єднань.	18	2	2	2		12	18					18
Усього годин	90	10	10	10		60	90	6	6	6		72

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	Вступ до курсу «Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій»	2
2	Учнівське самоврядування: суть, завдання і організація.	2
Змістовий модуль 2.		
3	Історія дитячих і молодіжних організацій в Україні та світі	2
4	Молодіжний і дитячий рухи в Українській державі, типології та класифікації.	2
5	Досвід діяльності окремих дитячих організацій та об'єднань.	2

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до курсу «Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій»	2
2	Учнівське самоврядування: суть, завдання і організація.	2
3	Історія дитячих і молодіжних організацій в Україні та світі.	2

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	Вступ до курсу “ Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій ”.	12
2	Учнівське самоврядування: суть, завдання і організація.	12
Змістовий модуль 2.		
3	Історія дитячих і молодіжних організацій в Україні та світі.	12
4	Молодіжний і дитячий рухи в Українській державі, типології та класифікації.	12
5	Досвід діяльності окремих дитячих організацій та об'єднань.	12
	Разом	60

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		

1	Вступ до курсу “ Організація учнівського самоврядування та дитячих громадських організацій ”.	12
2	Учнівське самоврядування: суть, завдання і організація.	12
Змістовий модуль 2.		
3	Історія дитячих і молодіжних організацій в Україні та світі.	12
4	Молодіжний і дитячий рухи в Українській державі, типології та класифікації.	18
5	Досвід діяльності окремих дитячих організацій та об’єднань.	18
	Разом	72

7. Індивідуальні завдання

На основі теоретичних знань з лекційного матеріалу та практичних умінь, набутих у процесі практичних занять, використовуючи сучасні джереланаукової та навчально-методичної літератури, створити проект «Вибори учнівського парламенту».

8. Методи навчання

Словесні (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут); наочні (спостереження, демонстрування); практичні (вправи); проблемно-пошукові (розв’язання проблемних ситуацій і завдань, проблемне викладення); методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (індуктивні, дедуктивні); інноваційні методи навчання (тренінги, ділові ігри, проектні методики тощо).

9. Методи контролю

Поточне оцінювання, контрольні роботи і тести, оцінювання проектів, підсумкова контрольна робота, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота					Іспит	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			40	100
T1	T2	T3	T4	T5		
12	12	12	12	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах;	відмінно

		вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій з навчальної дисципліни.
2. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
3. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань студентів.
4. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
5. Список базової та допоміжної літератури.
6. Засоби контролю й самоконтролю.
7. Роздатковий матеріал.
8. Нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Атрошенко Т., Брен О. Теоретичні підходи до проблеми набуття соціального досвіду людиною як біо-соціо духовної істоти// Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету Серія: Педагогіка Випуск XXVII, 2022- с. 121- 128. с. 22- 28. <http://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv>
2. Балдинюк О. Д. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України: Навчальний посібник / Уклад. О. Д. Балдинюк. – Умань : РВЦ “Софія”, 2010. – 192 с.
3. Безпалько О. В. Особливості формування світоглядної позиції особистості в умовах дитячого об’єднання : монографія / О. В. Безпалько, О. В. Касьянова, Т. К. Окушко [та ін.]. – Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2013. – С. 28-36.
4. Березан В. І. Теорія та методика роботи з дитячими і молодіжними організаціями: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. І. Березан. – Полтава : Друкарня ФОП Ткалич А.М. 2009. – 128 с.
5. Гаєва Н.П. Проблеми правового забезпечення діяльності громадських організацій. Правова держава: Щорічник наукових праць Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Випуск 11. Київ:, 2000. С. 146-154.
6. Жулковський В., Матвійчук В., Штикун І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДІАСПОРІ. // // «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал № 5(11), 2023. - С. 489-502. <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/4972>
7. Зайченко А. Б. Дитяче об’єднання : формування ціннісних ставлень особистості : наук.-метод. посібник / А. Б. Зайченко, О. В. Кравченко, В. В. Русова, Н. В. Чиренко. – Кривий Ріг : Діоніс, 2009. – 132 с.
8. Зінченко А. Г. Методичний посібник з питань створення та діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій в Україні / А. Г. Зінченко. – К. : 2007. – 352с.
9. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об’єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О. Каюмова, Т. Яцків, Я. Хауляк. – Львів : Юриспруденція, 2008. – 176 с.
10. Куліш А. Public relations для громадських (недержавних) організацій. Практичні поради на щодень / А. Куліш. – К., 2004. – 127 с.
11. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України : навч. посіб. / О. В. Лісовець. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 256 с.
12. Лук’яненко О., Винничук Р. Традиційні та інноваційні педагогічні технології формування цінностей магістрів гуманітарної галузі у процесі професійної підготовки простору. Українська професійна освіта:науковий журнал / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г.Короленка. – Полтава, 2022. – Вип. 12. –

144 с.

http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/20889/1/Deontological_aspects.pdf

13. Окушко Т. К. Як сформувати світоглядну позицію особистості в дитячому об'єднанні : метод. посіб. / Пащенко О. В., Чиренко Н. В., Чорна К. І. [та ін.] ; наук. ред. Т. К. Окушко. – Кіровоград : «Імекс- ЛТД». – 2013. – С. 15-21.

14. Панагушина О. Соціалізація дітей підліткового віку у діяльності молодіжних організацій: монографія / за ред. Н.Слюсаренко. – Херсон: РІПО, 2010 – 248 с.

Допоміжна

1. Боровець О. В. Формування колективістської спрямованості підлітків у дитячому об'єднанні: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Боровець Олена Віталіївна. – К., 2007. – 236 с.

2. Буяльська Т. Б. Європейська практика студентського самоврядування в університетах України.

3. Методичні матеріали / Т. Б. Буяльська – Вінниця, 2005. – 82 с.

4. Гаврилишин Б. Богдан Гаврилишин і Пласт.// Літопис Волині. Волинський національний університет імені Лесі Українки, Видавничий дім «Гельветика», 2022. – с. 37-44.

<http://litopys.volyn.ua/index.php/litopys/issue/view/13>

5. Гарматій Н. Моделювання діяльності громадських організацій України методикою кластерного аналізу [Електронний ресурс] / Наталія Гарматій, Артур Парушевський, Сергій Гарматій // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2022. — Вип. 2 (27). — С. 144- 152. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22hnmka.pdf>

6. Головатий М. Ф. Соціологія молоді : Курс лекцій. 2-ге вид. переробл. і допов. / М. Ф. Головатий – К. : МАУП, 2006. – 304 с.

7. Дімітров Ю. Правове регулювання легалізації (офіційного видання) неприбуткових організацій в Україні : Процес реєстрації громадських чи благодійної організації у запитаннях та відповідях / Ю. Дімітров – К. : Центр інновацій та розвитку, 2000. – 28 с.

8. Зайченко А. Б. Дитяче об'єднання : формування ціннісних ставлень особистості : наук.-метод. посібник / А. Б. Зайченко, О. В. Кравченко, В. В. Русова, Н. В. Чиренко. – Кривий Ріг : Діоніс, 2009. – 132 с.

9. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О. Каюмова, Т. Яцків, Я. Хауляк. – Львів : Юриспруденція, 2008. – 176 с.

10. Корольок В. Г. Стратегія і практика комунікацій із громадськістю (PR) для організацій третього сектору. Методичний посібник / А. Г. Корольок. – К., 2003. – 216 с.

11. Куліш А. Public relations для громадських (недержавних) організацій. Практичні поради на щодень / А. Куліш. – К., 2004. – 127 с.

12. Петрочко Ж. В. Формування правової культури особистості в умовах дитячого громадського об'єднання : [наук.-метод.посіб.] / Ж. В. Петрочко. –

Кривий Ріг : Діоніс, 2009. – 141 с.

14 Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.
4. www.mirknig.com/.../1181172556-pedagogika-i-psixologiya-vysshejskoly.html
5. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/gnvp/2011_56/2.pdf
6. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Pipo/2010_28-29/10maahsp.pdf
7. www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/gnvp/2012_60/2.pdf
8. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/uchnivske-samovryaduvannya>